

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

ASTRONOMICVM

ENVNCTIATVM DECIMVM NONVM

Aspuctuum possibilitates, vt vocant, siue euentos possibili-
les, quatenus in Zodiaco fiunt, per instrumentũ sublequens
omnimomento discernere.

Quid aspectus
& quid per eũ
intelligendum,



Aspectus nu-
merus,

Species certa est stellarum distantia in
Zodiaco errantiũ, secundum quã effe-
ctus, nunc salutare, nunc infalutare
mutuamus. Boni enim aspectus salutẽ
Mali perniciem rebus minantur. Aspe-
ctus numero sunt quatuor, Sextilis, Tri-
nus, Quartus & Diametralis. Tameñ
nõ desint, quibus cõiunctio quoq; aspe-
ctus dici mereatur, reuera tamen non
est, quia cum diffinitione pugnat, distan-
tia enim nulla dicitur.

Coniunctio, cuius Character hic est \circ .

Coniunctionem quamuis, vt monuimus aspectum dicere nõ liceat,
quando tamen istius tanta necessitas inpendet, vt nullo aspectu minus,
imo sollicitius obseruanda sit, necesse fuit & de illa, quantum res in præ-
sentia exigit, pertractare. ¶ Coniunctio ergo est duarum aut pluriũ
stellarum in eodem Signo, gradu & minuto coadunio. Et hoc secun-
dum Zodiaci longitudinem accipiendo. Si enim in latitudine conue-
niant pariter sic, vt altera alteri in diametro sub vel super ponatur, tum
eiusmodi coniunctio per emphasim quandam obseruatu dignior alijs.
Nam citra controuersiam vehementioris efficacitæ talis est. Ambæ
huiusmodi coniunctiones, verissimè σ nes dicuntur, à gemethiacis
studiosè in natiuitatibus, iudicijs & directionibus quibuscunq;
animaduertendè. Quidam & precipuè illi qui aëris statum, orbisq; ac-
cidentia rimantur, coniunctionibus longe inferioribus, vt solent, qua-
lis est, cum aliquis planetarum alteri vicinus in tantum fit, vt radiorũ
mutuus fiat contactus, quod quidem accidit cum planeta velocior se-
gniore assequitur, veluti, si Solem in 14 piscium statuas (quo in loco
tempore natiuitatis Caroli fuit) & aut in 25 ♀ vel \circ in 28 ♀ (qua-
lem rex Ferdinandus natus habuit), Venerem vero in 25 ♀. Huius-
modi radiales coniunctiones plerumq; aëris varietates causantur,
maturioresq; mutationum effectus. Meo sanè iudicio, coniunctiones
istiusmodi modicas omnino parè effectuum anticipationes credun-
tur, præter Solis & Lunæ coitus, quæ subinde notabiles sunt. Plane-
tarum radij, qui & orbis vocantur, hñ sunt, Saturnus circumcirea ra-
dios emittit ad gradus 9, Iupiter itidem ad 9, Mars ad 8, Sol ad
15, Venus & Mercurius ad 7, Luna ad 12. Hñ autè radij in limbo
instrumenti præsentis, iuxta singulos aspectus vtrinq; suis notis præstāt.

Coniunctio qd.

Carolus,
Ferdinandus.

Quousq; pla-
netæ radios emi-
tiant.

- ♂. 9 gra.
- ♀. 9 gra.
- ♃. 8 gra.
- ♄. 15 gra.
- ♅. 7 gra.
- ♆. 7 gra.
- ♁. 12 gra.

Quid sextilis,
& quid per eũ
intelligendum.

Quomodo
Astronomiæ
incubituro se-
dendũ sit in stu-
dio.

Quomodo
Cosmographiæ
operã daturus
sedere debeat.

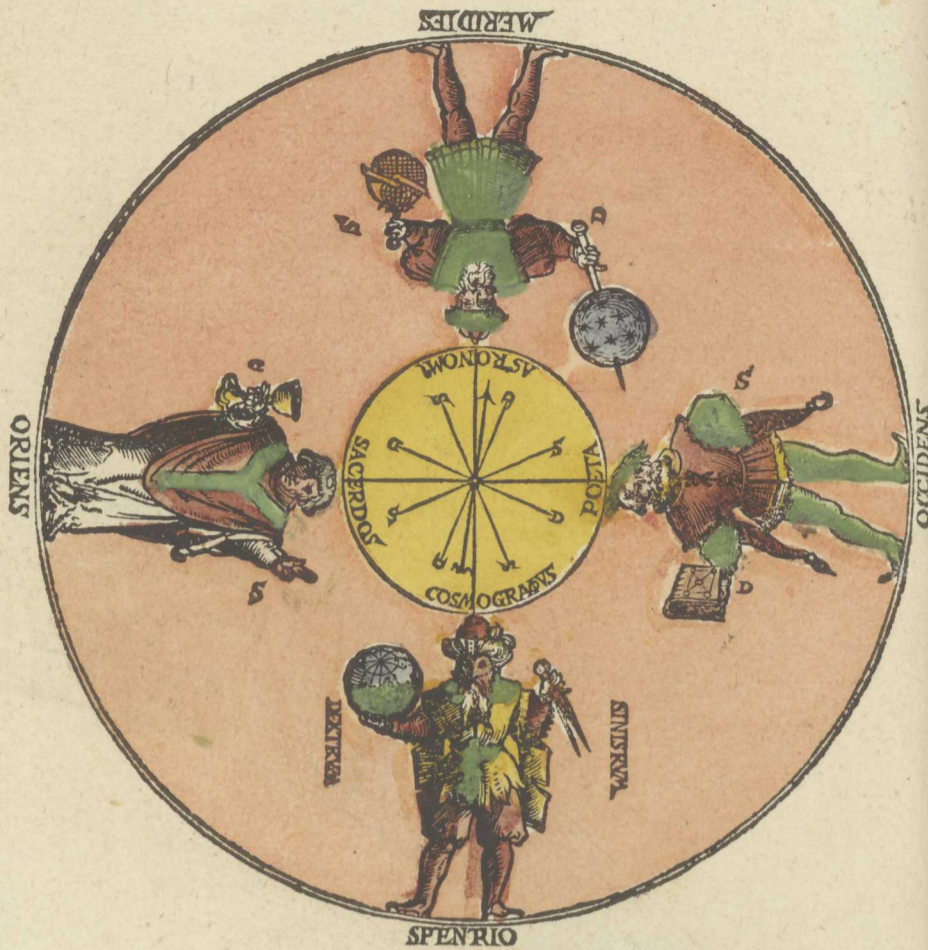
Mundi partes
siue cardines,
aliter theolo-
gis, aliter poë-
tis vsurpantur.

Sextilis notam eiusmodi habet *

Hic aspectus bonus est, imperfectam tamen amicitiam arguit, sex
aciebus in modum stellæ, constans, eò quod 60 gradus, id est, sextam
circuli partem possideat, quandoq; enim duo planetæ per signa duo
distant, sextili aspectu iungi dicuntur. Vnus & idem planeta vtrinq;
aspectus omnes, præter coniunctionem & oppositionem, habere eodẽ
temporis momento potest, quod noueris simulac figura sequenti rotæ
volubilis indicem cancri principio adduxeris, tum enim sextilis sinister
primũ gradum ♃, dexter primũ ♄, sextiles vtroq; exprimit.
Hic obiter succurrit, quod te latere quoq; nolim, quicunq; operam stu-
dio astronomico, saltem non vanam nauare instituis, vt perpetuò meri-
diem intuearis, sic enim astronomiæ studium, & rectius perdisces, &
promptius tenebis. Astronomis siquidem oriens sinister, occidens au-
tem dexter, vocatur, dum enim velociores syderum motus potissimũ
inuestigat, eos neq; otius neq; absolutius habere possunt, q̃ in meridie
versũ, id quod palam faciet proximum instrumentum, si indicem illius
ad principium cancri fixeris. Neq; clam te sit Cosmographiæ incubitu-
rum, vt semper septentrioni intentus esse velis. Si enim meridiem aspe-
xeris, nunq; satis (nisi rem ante probè & quasi memoria tenueris) tibi
futurum est. In instrumentis enim Cosmographicis, altitudo poli ani-
maduertitur sedulo, qua de causa Septentrio firmiter aspiciendus est,
aliàs enim absurdum quiddam eueniet. Quicquid enim orientem re-
spicit in tabulis vel instrumentis Cosmographicis, illud idẽ verso in me-
ridiem lectori occasum innuere videbitur, & econtra, occasus tabule ef-
se qui debet, orientẽ simulabit. Eadẽ quoq; meridiẽ & septentrionis
inordinatio suboritur est. Sicuti vero Astronomi cũ Cosmographis
hac in re pugnant, ita theologi & poëtæ dissident. Id enim quod theolo-
gis dextrũ est, hoc poëtis leuũ appellatur, quoniã theologi res diuinas
peragentes, ortum suspiciunt, Poëtæ contra, in suis cœli aut plagarũ
mũdi distinctionib; occasum intueri solēt, vnde Aquilonẽ dextrũ Au-
strũ vero sinistrũ illis esse oportet, id quod ex 3 Pharsaliæ Lucani clarũ
fit, vbi alloquitur Arabes Rhomã transatos, nõ anaplus sinistras vm-
bras, hoc est, meridionales mirari, hñs verbis. Ignorũ vobis Ara-
bes venistis in orbem, Vmbras mirati nemorum non ire sinistras, Hæc
omnia graphicè representat sublequens figura.

Trinus

CAESAREVM



Trinus aspectus signum tale Δ

Trinus contingit quatuor signorum, id est 120 gradus, differetia,
inter planetas facta, Aspectus amicitie perfectæ, beneficis, adiuuas,
consentientisq; nuncupatur, vltimum illud ideo, quod planetæ huius-
modi aspectu sese contuentes, collatis viribus, mutuo sibi auxiliantur.
Dexter idem & sinister, vt alii esse potest, quod apparet indice ad cancri
exordium locato, vbi trinus leuus, capricornum, dexter, pisces tangit.
Alter id est, sinistra partis, aspectus signorum ordine succedit, alter dextrũ
lateris, Trinus, contra ordinem nititur.

Trinus
ctus ratio

Quartus aspectus sic scribitur \square

Quartus siue quadratus vel gracè $\tau\eta\tau\alpha\gamma\omega\omega\sigma$ fit quando tribus
signis planetæ euariant, id est, 90 gradus, Maleficis & imperfectæ
inimicitie aspectus, vt cuius radii mutuo pugnant, discordiam quã-
dam & simultatem excitent, vocatur. Vtrinq; partem sicut alii occupa-
re eodem temporis puncto potis est.

Quartus
ctus quic
dedicatur

Oppositio signatur hoc modo \circ

Oppositus aspectus vel diametralis radiatio fieri dicitur, quãdo pla-
netæ ex diametro in Zodiaci parte aliqua opponuntur. Hic neq; dex-
tram neq; sinistram admittit, per se vnus existens, inimicitiam quoq;
præfectam denotat. Huiusmodi radiationem fieri contingit, si plane-
tæ per 6 signa distent, id est, 180 gradus, quod est circuli medium,
tunc enim se vicissim more veterum oppositorum radii aduersis diuer-
berant. Instrumenti commoda quo verius intelligantur, exemplo vti
prestat. ¶ Tempore Cæsaris Caroli, qui fuerint aspectus, sic discas. In
dice X Solis gradum signa, qui est 14 ♀, locum post Lunæ in Zo-
diaco require, scz 7 \bar{c} 7 \bar{m} ♃ ibiq; continuo sextilem aspectũ Δ
cernes. Si enim è cœtro filũ protrahas per 7 \bar{c} 7 \bar{m} ♃, manifeste il-
lud in area nigriuscula inter literã b & d incidet. Aspectus autem
ille radialis tantũ est, quia Sol radios Lunæ saltem tangit, suis quoq; ra-
dijs Δ contrectas. Consequenter Saturn loco suo insere, qui est 17
 \bar{c} 40 \bar{m} ♄, Quatenus igitur Saturnus terminũ inter suũ cadit,
hoc est, inter h & characterem h, merito Sextilẽ facere cum Sole di-
cetur. Iupiter tempore natiuitatis Cæsareæ 7 \bar{c} 21 \bar{m} ♃ tenuit,
quæ si in Zodiaco repetas apparebit nõ coniectus cũ Sole, sed combu-
stus, quia 7 \bar{c} tantũmodo à Sole elongatur, Mars in 24 \bar{c} 38
 \bar{m} ♄ cõstitutus, nullũ cũ \circ aspectũ habet, quia sextilis Solis aspe-
ctus terminum radiorum \bar{c} nõ assequitur, Venus 26 gra. 39 \bar{m}
♀ cum possideat, & longius ab sit q̃ vt radiis suis corpus Solate contin-
gat, nihilo secius tamen à radiis Solaribus tegitur. Mercurius proxi-
mè Solem accedit, propterea eum \circ cõiungi si dicas, nõ erraueris.
Hæc igitur modo Solis cum planetis reliquis aspectus sufficien-
ter cõreplatus es. Nunc indicem super gradũ h dirige scz 17 gra:
40 \bar{m} ♄, cõsiderans simul cui planetarũ aliorũ aspectu quopiã par-
ticipet, Sole excepto, qui iam examinatus est, cum cæteris vero planæ-
tis idem est agendi modus.

Exemplũ
CAROL
Imperat

In Regia natiuitate similiter indicem gradui Solis 28 \bar{m} 55 ♀
adiunge, Secundo quemlibet planetarum suũ in locũ statue, quẽ tẽpo-
re natiuitatis incoluit, vt lunam in primũ gradũ 20 \bar{m} ♃ h, in 28
gra: 36 \bar{m} ♄, 4 in 5 gra: 46 mi: ♄, \bar{c} 24 gra: 6 mi: ♃,
& in 26 gra: 3 mi: ♀, & 28 gra: 56 mi: ♀. Quibus ita dige-
stis Lunæ nullus aspectus cum Sole, h quartus, 4 *, radialis ta-
men, \bar{c} ite nullus, Veneris & ♃ cõiunctiones legitime cernuntur.
Ita Solẽ vbi videris eodẽ pacto cũ ho, 4e \bar{c} te & reliquis agẽdũ scias.
Hæc nimirũ demõstrationis iteratio absidẽ huius instrumenti vltimũ te p̃do-
cuit, proinde omittis plurib; ad aliã aspectuũ cõsiderationẽ pergamus.

Exemplũ
gis FER
NAN